

בס"ד, מוצש"ק אור לכ"ד כסלו ה'תשע"ט

חנכת הנתיבים

⊠ ¹ רמו לחנוכה מן התורה מנין?

במעשה בראשית נאמר: "וַיִּצְמַח ה' אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה, כָּל עֵץ, נְחֹמֵד לְמַרְאֵה וְטוֹב לְמַאֲכָל..."², **נְחֹמֵד** ר"ת של התיבות: **נ**רות **ח**נוכה **מ**"ד (סך מספר הנרות והשמשות שמדליקין בח' ימי חנוכה).

⊠ ³ חג החנוכה יסודתו בהררי קודש

חנוכה הוא בהוד⁴ **מדתו של אהרן**, שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו שלא היה עמהם, עד שאמר לו הקב"ה: חיך, שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות.⁵

⊠ ⁶ הרגיל בנר חנוכה הויין ליה בנים זכרים

על רחל אמנו מסופר: "וַיְהִי בְהַקְשָׁתָהּ בְּלִדְתָהּ, וְתֹאמַר לָהּ הַמִּלְדָּת אֶל תִּירְאִי, כִּי גַם זֶה לָךְ בֵּן"⁷. ופירוש דברי המילדת לרחל: "אל תיראי" מדברי בני אדם המרננים אחרייך, "כי גם זה לך בן" והוא המוכיח עליך שנזהרת בנדתך, וכן בנר מצוה של שבת קודש **ושל חנוכה**, כמו שאמרו חז"ל: הרגיל בנר מצוה הויין ליה בנים זכרים.⁸

⊠ ⁹ נרות החנוכה קטנים בגודלם וגדולים באיכותם

נרות החנוכה קטנים בכמותם, אך גדולים באיכותם ותורת הנרות הללו נחוצה לנו בדור הנוכחי כנשמה לגוף, שגם בדורנו נמצאים כאלה ההולכים אחרי ההבל ומאבדים את רוח ה' הנוצץ במ באופן מגוחך ומבזים כל הקדוש ליהודים ומקדישים לעומתם כל הקדוש לנכרים.

שכל חכמי אוה"ע מודים שתורת ישראל בנויה על יסודות בריאים לגוף ולנפש, ועמלים כל ימיהם לפשוט מעליהם הלבוש הישראלי ולהתעטף בבגד שעטנז העושה אותם לשחוק בעיני אחיהם היהודים ובעיני הנכרים.

¹ דרוש לשבת זכור תשי"ח.

² בראשית ב, ט.

³ דרוש לשבת זכור תש"ך

⁴ זוהר - השמטות כרך א (בראשית) דף רסא עמוד א : בחמשה עשר לירחא לקבל **דרגא דאהרן דאחיד בהוד** ואסתלק נמי בחסד...

⁵ ר' צדוק הכהן מלובלין - פרי צדיק בראשית פרשת וירא : **מדת הוד דרגא דאהרן** שורש תורה שבעל פה.

⁶ רש"י במדבר ח, ב ד"ה בהעלתך.

⁷ דרוש בפקידת החודש של חפצי בה ז"ל, נלב"ע בט"ז בשבט תרצ"ה.

⁸ בראשית לה, יז.

⁹ תלמוד בבלי מסכת שבת דף כג עמוד ב : אמר רב הונא: **הרגיל בנר** - הויין ליה בנים תלמידי חכמים. ובאוצר מדרשים (אייזנשטיין) חנוכה : אמר רב הונא **הרגיל בנר חנוכה** הויין ליה בנים תלמידי חכמים.

⁹ דרוש לחנוכה תרצ"ג.

לכן נרות החנוכה אומרים לנו הרבה להפיץ התורה ברבים...

10 עיקר פרסום הנס הוא בבית הכנסת

אם חל ליל א' של חנוכה בליל שבת ומברכים בו ברכת 'שהחיינו' בהדלקת נר חנוכה, דעת הבן איש חי¹¹, שאם כבר הדליק בביתו ובירך 'שהחיינו', ובא להדליק בבית הכנסת וכל הקהל שהיו בבית הכנסת כדי להתפלל ערבית גם הם כבר הדליקו בביתם ובירכו 'שהחיינו', **לא יברך 'שהחיינו'** בהדלקת בית הכנסת מפני שכבר הוא וכל הקהל בירכו 'שהחיינו' בביתם¹².

ועל זה כתב הנתיבי-עם: **שמנהגנו בירושלים אינו כן, אלא מברכין בבית הכנסת השלוש ברכות במלואן.**

והטעם לכך הוא - כיון שעכשיו עיקר פרסום הנס הוא רק בבית הכנסת כמ"ש הב"י¹³ מדברי הכלבו¹⁴ ז"ל: כדי לפרסם הנס בפני כל העם ולסדר הברכות לפניהם, שיש בזה **פרסום גדול וקידוש שמו יתברך כשמברכין אותו במקהלות.**

וסיים דברו בהאי לישנא : **לכן רצוי לברך ברכה משולשת.**

ליקט וערך
אברהם תורגמן, אפרת

¹⁰ על דברי השו"ע סימן תרע"א סעיף ז : ומדליקין ומברכין (בבית הכנסת) משום פרסומי ניסא.

¹¹ שנה ראשונה פרשת וישב - הלכות חנוכה סעיף יא.

¹² וסיים שם הבא"ח ז"ל: דמספקא לן בדבר זה בסה"ק מקבציאל ולא איפשיט לן וסב"ל. ועיין להרב זרע אמת סי' צ"ו והביאו הרב מחב"ר ז"ל.

¹³ סימן תרע"א אות ז ד"ה ומצוה להניחה. בהמשך דבריו הוא מביא את לשון הריב"ש בתשובה (סי' קיא) **המנהג הזה להדליק בבית הכנסת מנהג ותיקין הוא משום פרסומי ניסא**, כיון שאין אנו יכולין לקיים המצוה כתיקונה להדליק כל אחד בפתח ביתו מבחוץ, מפני שיד האומות תקיפה ומברכין על זה כמו שמברכין על הלל דראש חדש אף על פי שאינו אלא מנהג (עי' לעיל סי' תכב קכב.), ומכל מקום באותה הדלקה של בית הכנסת אין אדם יוצא בה וצריך לחזור ולהדליק כל אחד בביתו עכ"ל.

¹⁴ וצ"ע דלפי טעם זה, שהיום אין יד האומות תקיפה וכו' ואנו יכולים לקיים המצוה כתיקונה ולהדליק ללא כל חשש, חזר הדין למקומו ופרסום הנס בפתחי הבתים של כל או"א. סי' מד ד ע"א.